Wat verandert er als je 18 jaar wordt?

**Er verandert veel als je 18 jaar wordt.
Je bent dan voor de wet volwassen.
Dit betekent dat je zelf een aantal dingen mag of moet regelen.
Het gaat daarbij bijvoorbeeld om geldzaken, verzekeringen, wonen, werken en school.
In dit boekje wordt dit stap voor stap uitgelegd.**

Inhoud

5 Geldzaken

13 Verzekeringen

23 Leren en studeren

29 Werken

33 Wonen

41 Andere zaken

47 Planner

Totdat je 18 jaar bent, zijn je ouders of je voogd verantwoordelijk voor je.
Daarna mag en moet je veel zaken zelf regelen.
Daar begin je al mee als je 17 jaar bent.
In dit boekje staan deze zaken uitgelegd.

Handig

Soms is het belangrijk dat je iets op tijd geregeld hebt.
We hebben dat er dan bij gezet.
Na ieder hoofdstuk staan er lijntjes.
Als je dit boekje op papier hebt, kun je daar informatie opschrijven.
Bijvoorbeeld een telefoonnummer van iemand die je verder kan helpen.
Of het adres van een website waar je meer informatie kunt vinden.
Achterin het boekje zie je een planner. Hierin kun je datums invullen en aankruisen wat jij moet doen.

Let op:

Er staan veel onderwerpen in dit boekje.
Met sommige heb jij te maken. Met andere niet.

Tip:

Vind je het lastig om zaken te regelen?
Vraag dan of iemand met je meekijkt.
Bijvoorbeeld je ouders, je begeleider of anders een cliëntondersteuner (zie pagina 44 en 45).

Geldzaken

**Vanaf 18 jaar mag je zelf beslissen over je geld.
Je gaat dan zelf je geldzaken regelen.
Kan je dit niet of gaat er iets niet goed?
Dan zijn je ouders financieel verantwoordelijk voor je.
Dus heb jij te weinig geld om voor jezelf te zorgen?
Dan moeten jouw ouders je helpen.
Ook moeten zij je helpen als jij problemen krijgt met geld.
Dit moeten je ouders doen tot je 21 jaar bent.
Daarna ben je helemaal zelf verantwoordelijk voor je eigen geldzaken.**

**Op de volgende pagina's lees je over geldzaken en hoe je die kunt regelen.
Wat je moet regelen is afhankelijk van jouw situatie.**

DigiD

Wat is het?
Met DigiD kun je op internet laten zien wie je bent.
Je hebt deze nodig voor het regelen van officiële dingen via internet, zoals huurtoeslag of zorgtoeslag.

Je DigiD bestaat uit een gebruikersnaam en een wachtwoord.
Beide kies je zelf uit.

Waar moet je zijn?
Gratis aanvragen via **www.digid.nl** → 'Aanvragen of activeren'
Er is ook een filmpje met uitleg te zien.

Wanneer regelen?
4 maanden voor je 18e verjaardag.

Let op:
Je krijgt per post een code waarmee je je DigiD kunt activeren.
Dit duurt een paar dagen.

Tip:
Je kunt al vanaf je 14e verjaardag een DigiD aanvragen.

Betaalrekening

Wat is het?
Deze bankrekening heb je nodig om bijvoorbeeld de zorgtoeslag, je loon of je uitkering te ontvangen.
Jij bent de baas over jouw bankrekening (behalve als je een curator of bewindvoerder hebt).

Waar moet je zijn?
Bij jouw bank.

Wanneer regelen?
5 maanden vóór je 18e verjaardag.
Want je hebt een eigen bankrekening nodig voordat je bijvoorbeeld zorgtoeslag of uitkering kunt aanvragen.

Let op:
Heb je een kinderrekening bij de bank?
Deze verandert in een gewone betaalrekening als je 18 jaar wordt.
De rekening is dan niet meer gratis.
Bij de bank kun je vragen wat de betaalrekening kost.

Let op:
Een spaarrekening is geen betaalrekening.
Met een spaarrekening kun je niet betalen.

Bijzondere bijstand

Wat is het?

De gemeente geeft soms geld aan mensen die te weinig geld hebben om dingen te betalen die ze wel echt nodig hebben.
Bijvoorbeeld een wasmachine. Of medische kosten.
Dit geld van de gemeente noemen we bijzondere bijstand.

Waar moet je zijn?

Bij de gemeente waar je woont.
Die bepaalt of je recht hebt op bijzondere bijstand.

Let op:

Soms is de bijzondere bijstand een lening.
Dat betekent dat je deze later moet terugbetalen.

Zorgtoeslag

Wat is het?

Als je 18 jaar bent, ben je verplicht om een zorgverzekering af te sluiten. Hiervoor betaal je elke maand een vast bedrag aan de zorgverzekeraar. Dat heet premie.

Als je weinig verdient of een uitkering hebt, krijg je achteraf een deel van de premie terug. Dit heet zorgtoeslag. Of je recht hebt op zorgtoeslag en hoeveel dit is, hangt af van hoeveel je verdient.

Waar moet je zijn?

Een zorgtoeslag kun je aanvragen bij de Belastingdienst, telefoonnummer 0800 05 43.
Zie ook de website: **www.toeslagen.nl** ➜ zorgtoeslag

Zie ook:

‘Basisverzekering’ verderop in dit boekje onder ‘Verzekeringen’.

Wanneer regelen?

2 maanden voor je 18e verjaardag.

Let op:

Je hebt voor het aanvragen van zorgtoeslag een DigiD nodig.
Kijk daarvoor in dit boekje onder ‘Geldzaken’.

Wettelijke vertegenwoordiging

Wat is het?

Kun je zelf niet beslissen over persoonlijke of geldzaken, bijvoorbeeld door een beperking?
Dan kan iemand anders dat voor jou doen, bijvoorbeeld je ouders.
Dit moet wel officieel geregeld worden bij de rechter.

Andere mensen die je kunnen helpen:

- Een **curator**: om persoonlijke en geldzaken te regelen.
- Een **mentor**: om persoonlijke zaken te regelen.
- Een **bewindvoerder**: om geldzaken te regelen.

Zie ook:

- **www.meeroverwlz.nl** ➜ ‘Mentorschap, bewindvoering en curatele’
- Het MEE boekje ‘Mentorschap, bewindvoering en curatele’ (te vinden op **www.meeroverwlz.nl** ➜ ‘Informatiefolders’)
- **www.rijksoverheid.nl** ➜ ‘Onderwerpen’ ➜ ‘Familie, zorg en gezondheid’ ➜ ‘Curatele, bewind en mentorschap’
- **www.rechtspraak.nl** ➜ ‘Onderwerpen’ ➜ ‘Procedures’ ➜ ‘Familie en relaties’ daarna onder ‘Alle procedures familie en relaties’ kiezen voor ‘Mentorschap’ of voor ‘Bewind’ of voor ‘Curatele’.

Wanneer regelen?

Vanaf 3 maanden voor je 18e verjaardag.

Schuldhulpverlening

Wat is het?

Heb je problemen met geld?
Kan je niet al je rekeningen betalen?
Moet je een lening terugbetalen en lukt dat niet?
Of heb je schulden?
Dan kan je hulp krijgen bij het oplossen daarvan.
Dat heet schuldhulpverlening.

Waar moet je zijn?

Vraag bij jouw gemeente wie jou kan helpen.
Als het nodig is, kan de gemeente je ook helpen bij het aflossen van schulden.

Zie ook:

- **www.juridischloket.nl** ➜ 'Schulden en incasso'
- **www.nibud.nl** ➜ 'Onderwerpen ➜ 'Geldproblemen'

Verzekeringen

**Tot 18 jaar hoef je geen verzekeringen af te sluiten.
Je bent dan automatisch verzekerd via je ouders of je voogd.
Vanaf 18 jaar moet je zelf verzekeringen afsluiten.
Sommige verzekeringen zijn verplicht.
Andere zijn handig.**

Basisverzekering (zorgverzekering)

Wat is het?

Via de basisverzekering worden de kosten voor de huisarts, medicijnen en het ziekenhuis betaald.

Deze verzekering is verplicht.

Waar moet je zijn?

Bij een zorgverzekeraar.

Tip:

Op websites als **www.independer.nl** of **www.zorgwijzer.nl** kun je uitzoeken wat een dure en wat een goedkope verzekering is.

Veel verzekeraars hebben speciale verzekeringen voor jongeren.

Let op:

De eerste zorgkosten, die je in een jaar maakt, moet je zelf betalen. Dit heet het eigen risico. De kosten voor de huisarts horen hier niet bij. Het bedrag voor het eigen risico kan ieder jaar veranderen.

Zie ook:

Wil je weten wanneer je een eigen risico moet betalen? En hoe hoog het eigen risico is?

Kijk dan op **www.rijksoverheid.nl** ➜ 'Onderwerpen' ➜ 'Familie, zorg en gezondheid' ➜ 'Zorgverzekering'

Kijk ook in dit boekje bij 'Geldzaken' onder 'Zorgtoeslag'.

Wanneer regelen?

Eén maand voor je 18e verjaardag.

Tip:

Je kunt al vanaf je 14e verjaardag een DigiD aanvragen.

.....

.....

.....

.....

.....

Aanvullende verzekering (zorgverzekering)

Wat is het?

Deze gebruik je voor zorgkosten die niet betaald worden door de basisverzekering.
Bijvoorbeeld kosten voor de tandarts en de fysiotherapeut.
Deze verzekering is niet verplicht.

Waar moet je zijn?

Je kunt zorgverzekeringen vergelijken op verschillende websites, zoals **www.independer.nl** ➜ 'meer producten' ➜ 'zorgverzekering vergelijken'. Of kijk op **www.zorgwijzer.nl**

Wanneer regelen?

Eén maand voor je 18e verjaardag.
Tegelijkertijd met je basisverzekering.

Tip:

Veel verzekeraars hebben voor jongeren een goedkopere verzekering.

Tip:

Als je weinig geld hebt, kun je misschien sommige medische kosten terugkrijgen via de bijzondere bijstand.
Je hoeft dan niet zelf een verzekering af te sluiten.
Zie 'Bijzondere bijstand' onder 'Geldzaken' op pagina 9.

Tip:

Vraag advies aan je huisarts en je tandarts.
Zij weten vaak wel of jij een aanvullende verzekering nodig hebt.

Persoonlijke aansprakelijkheids-verzekering

Wat is het?

Vanaf 18 jaar zijn jouw ouders niet meer aansprakelijk voor de schade die jij veroorzaakt.
Dat betekent dat als jij iets kapot maakt van een ander, je dit zelf moet betalen.
Daarom is het verstandig om een aansprakelijkheids-verzekering voor particulieren op jouw naam af te sluiten.
Deze verzekering is handig, maar niet verplicht.

Waar moet je zijn?

Bij een verzekeringsmaatschappij.
Op **www.independer.nl** kun je aansprakelijkheids-verzekeringen met elkaar vergelijken.

Wanneer regelen?

Eén maand voor je 18e verjaardag.

Let op:

Soms ben je nog wel meeverzekerd bij de verzekering van jouw ouders.
Zoek dit uit.

WA-verzekering voor je auto, motor of scooter

Wat is het?

De WA-verzekering vergoedt de schade die je met jouw auto, motor of scooter veroorzaakt.
WA betekent Wettelijke Aansprakelijkheid.
Heb je een auto, motor, brommer, scooter of scootmobiel?
Dan ben je verplicht om een WA-verzekering te hebben.
Heb je die niet, dan ben je strafbaar.

Waar moet je zijn?

Kijk eens op **www.verzekering.nl** ➜ 'Autoverzekering' ➜ 'WA-autoverzekering'

Wanneer?

Zodra je een auto, motor, brommer, scooter of scootmobiel koopt.

Let op:

Heb je een scootmobiel via de gemeente (Wmo)?
Dan krijg je daar een WA-verzekering bij.
Deze hoef je dan niet zelf af te sluiten.

Uitvaartverzekering

Wat is het?

Als je overlijdt, kan met deze verzekering de begrafenis of crematie worden geregeld.
Deze verzekering is niet verplicht, maar kan jou en je familie wel veel zekerheid geven.

Er zijn twee soorten.
Je kunt kiezen voor een verzekering in natura of in geld.
Een verzekering in natura betekent dat de verzekeraar zorgt voor alles wat er nodig is voor een begrafenis of een crematie.
Een verzekering in geld betekent dat er na je overlijden geld is.
Hiermee kan dan jouw begrafenis of crematie worden betaald.

Waar moet je zijn?

Bij een verzekeringsmaatschappij.

Wanneer regelen?

Hier staat geen tijd voor.
Wel is het handig om er jong mee te beginnen.
Je hoeft dan minder premie te betalen.

Premie is het bedrag dat je per maand of per jaar voor je verzekering betaalt.

Let op:

Het kan zijn dat je door een uitvaartverzekering belasting moet betalen.
Of je krijgt hierdoor minder uitkering.
Vraag dit goed na voordat je beslist welke verzekering je neemt.

Tip:

Kies voor een verzekering in natura.
Dat betekent dat de verzekeraar zorgt voor alles wat er nodig is voor een begrafenis of een crematie.
Een verzekering die geld geeft, kan namelijk gezien worden als spaargeld.
En als je een uitkering hebt – of ooit krijgt – dan wordt spaargeld daarvan afgetrokken.
Dat betekent dat je dan een lagere uitkering krijgt.

Let op:

Woon je in een instelling?
Dan is het goed om daar te vragen welke verzekering de instelling geregeld heeft.

Inboedelverzekering

Wat is het?
Een inboedelverzekering heb je alleen nodig als je op jezelf woont.
Deze verzekering betaalt de schade aan de spullen in huis, bij bijvoorbeeld brand of inbraak.

Waar moet je zijn?
Bij een verzekeringsmaatschappij.
Je kunt verschillende inboedelverzekeringen vergelijken op de website **www.independer.nl**

Wanneer regelen?
Als je op jezelf gaat wonen.

Leren en studeren

**Om naar school of naar je opleiding te kunnen gaan, moet je kosten maken.
Voor jongeren vanaf 18 jaar zijn er regelingen, die ervoor zorgen dat die kosten betaalbaar blijven.**

Tegemoetkoming voor scholieren

(middelbaar onderwijs)

Wat is het?

Als je 18, 19 of 20 jaar bent en een opleiding volgt in het voortgezet (speciaal) onderwijs, kun je geld krijgen. Dit geld kun je gebruiken voor het betalen van de studiekosten.
Of voor je bus- of treinabonnement.
Dit geld hoef je later niet terug te betalen.

Tip:

Als je ouders weinig geld hebben,
kun je een aanvulling aanvragen.
Dat betekent dat je extra geld krijgt.

Waar moet je zijn?

Dienst Uitvoering Onderwijs, (DUO)
www.duo.nl ➜ 'Geld voor school en studie' ➜ 'Tegemoetkoming scholieren'.
Of bel de DUO infolijn: 050 599 77 55.

Wanneer regelen?

3 maanden voor je 18e verjaardag.

Studiefinanciering

voor MBO, HBO en WO-opleiding

Wat is het?

Als je gaat studeren kun je geld krijgen om jouw studiekosten te betalen.
Dat heet een basisbeurs.

Als je ouders een laag inkomen hebben, kun je extra geld krijgen. Dit heet een aanvullende beurs. Als je een voltijdopleiding doet heb je ook recht op een OV-kaart.

Wie betaalt?

Als je MBO1 of MBO2 doet, hoef je de studiefinanciering en OV-kaart niet terug te betalen.

Voor MBO3, MBO4, HBO en universiteit moet je aan bepaalde voorwaarden voldoen om de studiefinanciering en OV-kaart niet terug te hoeven betalen.

Waar moet je zijn?

Dienst Uitvoering Onderwijs, (DUO).
www.duo.nl ➜ 'Geld voor school en studie' ➜ 'Studiefinanciering'.

Voor informatie over de OV-kaart kijk je op
www.duo.nl ➜ 'OV'.
Of bel je de DUO infolijn: 050 599 77 55.

Wanneer regelen?

Vanaf 3 maanden voor je 18e verjaardag.

Let op:

Vraag bij DUO na hoe lang je je OV-kaart mag gebruiken.

Stop je met je studie? Of is de tijd dat je de kaart mag gebruiken voorbij? Laat de kaart dan direct stopzetten.

Gebruik de kaart dan ook niet meer. Als je na je studie toch nog reist met de OV-kaart, dan krijg je een boete.

Individuele studietoeslag

Wat is het?

Veel scholieren en studenten hebben een bijbaan om hun studie te kunnen betalen.
Als je een beperking hebt, dan kan dit niet altijd.

Ben jij een scholier of student van 18 jaar of ouder en kun jij door een beperking geen bijbaan hebben?
Dan kun je een studietoeslag aanvragen.

Je krijgt alleen studietoeslag als de volgende twee dingen voor jou gelden:

- je ontvangt studiefinanciering of een tegemoetkoming in de schoolkosten

én

- je hebt een blijvende of langdurige arbeidsbeperking, waardoor je geen minimumloon kan verdienen.

Waar moet je zijn?

Bij jouw gemeente.

Tip:

Wil je weten hoe hoog de studietoeslag is?
Kijk dan op **www.rijksoverheid.nl** ➜ 'Onderwerp' ➜ 'Werk' ➜ 'Werken met arbeidsbeperking' ➜ 'Vraag en antwoord' ➜ 'Hoe hoog is de studietoeslag voor studenten met een medische beperking?'

Werken

Als je 18 jaar bent, ben je niet meer verplicht om naar school te gaan.
Je kunt dan ook gaan werken.
Voor jongeren met een beperking kan het lastig zijn om te gaan werken.
We noemen dit een arbeidsbeperking.

In dit hoofdstuk staat meer informatie over wetten en regelingen.
Deze zijn bedoeld om mensen met een arbeidsbeperking te helpen.

Participatiewet

Wat is het?

Als je door een beperking moeilijk een baan kan vinden, kun je daarbij extra hulp krijgen.
Dit is geregeld in de Participatiewet.
Daarin staat dat de gemeente verantwoordelijk is voor het helpen bij het vinden van werk.
Dat kan ook een beschutte baan zijn.
Dit betekent dat de werkplek is aangepast voor mensen met een beperking.

Waar moet je zijn?

Bij jouw gemeente.

Meer info

Wil je meer weten over mogelijkheden voor het vinden van werk als je een beperking hebt?
En hoe je daarbij begeleid kan worden?
Kijk dan eens op **www.meewerkwinkel.nl**
Of op **www.rijksoverheid.nl** ➜ 'Onderwerpen' ➜ ' Werk' ➜ 'Werken met arbeidsbeperking'

Tip:

Vul op **www.uwv.nl** het formulier 'Aanvraag beoordeling arbeidsvermogen' in.
Het UWV zal dan beoordelen of je recht hebt op hulp via de Participatiewet.

Wajong (arbeidsongeschiktheid)

Wat is het?

Wajong betekent Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten.
Je kunt een Wajong-uitkering krijgen als je op jonge leeftijd een handicap hebt gekregen,
en daardoor nooit meer kunt werken.

Tip:

Heb jij een beperking, maar geen recht op een Wajong-uitkering? Dan mag je misschien wel gebruik maken van de Participatiewet (zie pagina 31).

Waar moet je zijn?

Bij het UWV, zie **www.uwv.nl** ➜ 'Arbeidsbeperkt'.

Zie ook: **www.rijksoverheid.nl** ➜
'Belastingen, uitkeringen en toeslagen' ➜ 'Wajong'.

Wanneer regelen?

5 maanden voor je 18e verjaardag.

Wonen

**Als je kind bent, zorgen je ouders of je voogd ervoor dat je ergens woont.
Als je 18 bent, dan mag je daar zelf voor zorgen.**

In dit hoofdstuk hebben we de zaken op een rijtje gezet die met wonen te maken hebben.

Kostgeld

Ben je 18 jaar of ouder en verdien je zelf geld?
Of heb je een uitkering?
Dan kunnen je ouders jou vragen om mee te betalen in de kosten.
Dat heet kostgeld.

Meer info

Kijk op **www.nibud.nl** ➜ ‘Onderwerpen’ ➜ ‘Kinderen en jongeren’ ➜ ‘Kostgeld’.

Huurwoning zoeken

Wat te doen?
Wil je op jezelf gaan wonen?
Dan is het handig dat je je inschrijft als woningzoekende.

Heb je een lager inkomen?
Dan kan je in aanmerking komen voor een sociale huurwoning.

Waar moet je zijn?
Meestal schrijf je je in via een websites zoals
www.woningnet.nl
www.klikvoorwonen.nl
www.woninginzicht.nl

Wanneer?
Als je 18 jaar of ouder bent.

Tip:
Het is handig om je zo snel mogelijk in te schrijven. Het duurt vaak nog heel lang voordat je aan de beurt bent voor een sociale huurwoning.

Huurtoeslag

Wat is het?
Als je een woning of een kamer huurt, kun je soms een deel van de huurkosten terugkrijgen.
Ook als je begeleid woont of in een wooninitiatief meedoet, is het soms mogelijk om huurtoeslag te krijgen.

Waar moet je zijn?
Huurtoeslag kun je aanvragen bij de Belastingdienst, telefoonnummer 0800 05 43.
Zie ook de website: **www.toeslagen.nl** ➜ 'Huurtoeslag'.

Wanneer regelen?
Direct als je een woning of een kamer gaat huren.

Let op:
Voor het aanvragen van een huurtoeslag heb je een DigiD nodig.
Kijk daarvoor in dit boekje onder 'Geldzaken' op pagina 6.

Wonen met een beperking

Heb je een beperking en wil je graag zelfstandig wonen?
Of wil je juist graag begeleid wonen?
Dan kan MEE je helpen bij het vinden van een geschikte woning of instantie.

Meer info

Kijk op **www.meewoonwinkel.nl**

Of informeer bij de MEE-organisatie in je buurt via telefoonnummer 0900 999 88 88 of kijk op **www.mee.nl/locator**

Waskosten

Wat is het?

Woon je in een instelling?
Dan moet je vanaf je 18e jaar de kosten voor het wassen van jouw kleding zelf betalen.
Je mag dan kiezen of je zelf je was doet, of dat je het door een ander laat doen.

Waar moet je zijn?

Bij de instelling waar je woont.

Meer info

www.zorginstituutnederland.nl ➜
'Verzekerde zorg' ➜ 'Verblijf in een instelling (Wlz) ➜ 'Overige voorzieningen'.

Let op:

Naast waskosten zijn er ook andere zaken waarvoor je misschien zelf moet betalen. Bijvoorbeeld voor een televisie en eten en drinken.

Vraag dit na bij jouw instelling.

Tip:

De cliëntenraad bij jouw instelling kan je meer vertellen over wat je zelf moet betalen.

Inboedelverzekering

Wat is het?

Deze verzekering betaalt de schade aan de spullen in je huis. Bijvoorbeeld na een brand, lekkage of inbraak.
Wanneer je op jezelf woont is het verstandig om deze verzekering af te sluiten.
Meer informatie over de inboedelverzekering vind je onder het hoofdstuk ‘Verzekeringen’ op pagina 22.

Andere zaken

Stemrecht

Wat is het?

Vanaf 18 jaar mag je stemmen.

Er zijn verschillende verkiezingen:
- voor de Tweede Kamer,
- voor de Gemeenteraad van jouw woonplaats,
- voor de Provinciale Staten,
- voor het Waterschap,
- voor de Europese Unie.

In Nederland is stemmen niet verplicht.
Je mag dus zelf weten of je gaat stemmen.

Meer info

Kijk op je stempas. Deze krijg je een paar weken voor de verkiezingen thuisgestuurd.
Je kunt ook veel informatie vinden op internet.

Tip:

Als je zelf niet kunt stemmen, kun je iemand anders toestemming geven om dit voor jou te doen.

Tip:

Op www.stemjijook.nl lees je alles over stemmen en hoe dat gaat.

Donorregister

Wat is het?

In het Donorregister vul je in of je het goed vindt dat jouw organen na jouw dood gebruikt mogen worden voor iemand anders.
Organen zijn bijvoorbeeld een hart of een long.
Als je 18 jaar wordt, ontvang je daarvoor een formulier.
Jij bepaalt zelf of je donor wilt worden of niet.

Meer info

Kijk op **www.donorregister.nl** of bel 0900 821 21 66.

Let op:

Als je het donorregister niet invult, dan ben je automatisch donor.
Wil je geen donor zijn?
Dan is het belangrijk om dit in te vullen op donorregister.nl.
Je hebt hiervoor je DigiD nodig.

Tip:

Weet je niet of je donor wilt worden?
Praat er dan met anderen over.
Dit kan je helpen bij het maken van een keuze.

Cliëntondersteuning

Wat is het?

Heb je een beperking en vind je het moeilijk om zelf je zorg en ondersteuning te regelen?
Een cliëntondersteuner kan je hierbij helpen.
Deze zoekt samen met jou naar een oplossing die het beste bij jou past.
Je kunt er ook terecht voor vragen over het regelen van onderwijs, wonen, werk of inkomen.

Cliëntondersteuning is gratis en de cliëntondersteuner is onafhankelijk.
Dat betekent dat hij of zij geen voordeel heeft bij een bepaalde zorgaanbieder.

Waar moet je zijn?

Hiervoor kan je terecht bij je gemeente.

Tip:

MEE biedt ook cliëntondersteuning en kan je hier meer over vertellen.
Kijk voor de MEE-organisatie in jouw buurt op **mee.nl/locator**
Of bel 0900 - 999 8888.

Cliëntondersteuning bij langdurige zorg (Wlz)

Als je door een beperking langdurige zorg nodig hebt, kun je cliëntondersteuning krijgen van MEE.

Wanneer?

Vanaf 18 jaar.

Meer info

Bij MEE kunnen ze alles vertellen over cliëntondersteuning.
Bel 0900 999 88 88 of kijk op **www.mee.nl/locator** voor het dichtstbijzijnde kantoor van MEE.

Informatie over cliëntondersteuning bij langdurige zorg, vind je op **www.meeroverwlz.nl**

Hulp en zorg vanuit de gemeente (Wmo)

Wat is het?

Ouders van kinderen met een beperking of gedrags-problemen kunnen extra hulp of zorg nodig hebben.

Voor kinderen tot en met 17 jaar wordt dit betaald vanuit de Jeugdwet.

Voor volwassenen, die extra hulp en zorg nodig hebben, is er de Wmo.
Dit kan betekenen dat als je 18 jaar wordt, de hulp anders geregeld wordt.

Wanneer?

Vanaf 18 jaar.

Waar moet je zijn?

Bij jouw gemeente.

Let op:

- Betaalt de gemeente hulp en zorg voor jou?
  Dan kan deze na je 18e verjaardag veranderen.

- Heb je een Wlz-indicatie?
  Dan krijg je geen hulp vanuit de Wmo,
  maar vanuit de Wlz.

Planner

Op de volgende pagina zie je een Planner.
Hierin kun je

- ✓ **aankruisen wat jij moet doen,**
- ✓ **de datum invullen wanneer je dat moet doen,**
- ✓ **aankruisen of afvinken wat je gedaan hebt.**

Tip:

Zet alle datums in je agenda.
Dan hoef je niets te vergeten.

Datum:

5 maanden voor je 18e verjaardag

- Betaalrekening aanvragen (pagina 7) ☐ Doen ☐ Gedaan
- Wajong-uitkering regelen (pagina 32) ☐ Doen ☐ Gedaan

Datum:

4 maanden voor je 18e verjaardag

DigiD aanvragen (pagina 6) ☐ Doen ☐ Gedaan

Datum:

3 maanden voor je 18e verjaardag

- Tegemoetkoming voor scholieren aanvragen (pagina 25) ☐ Doen ☐ Gedaan
- Studiefinanciering aanvragen (pagina 26) ☐ Doen ☐ Gedaan
- Wettelijke vertegenwoordiging regelen (pagina 11) ☐ Doen ☐ Gedaan

Datum:

2 maanden voor je 18e verjaardag

Zorgtoeslag aanvragen (pagina 10) ☐ Doen ☐ Gedaan

Datum:

1 maand voor je 18e verjaardag

- Basis zorgverzekering aanvragen (pagina 14) ☐ Doen ☐ Gedaan
- Aanvullende zorgverzekering aanvragen (pagina 16) ☐ Doen ☐ Gedaan
- Persoonlijke aansprakelijkheids-verzekering aanvragen (pagina 18) ☐ Doen ☐ Gedaan

Datum:

18 jaar!

Inschrijven voor huurwoning (pagina 36) ☐ Doen ☐ Gedaan

De onderwerpen in dit boekje

A

Aanvullende verzekering 16
Aanvraag beoordeling Arbeidsvermogen (ABA) 31
Arbeidsbeperking 31, 32

B

Basisverzekering 14
Begeleid wonen 38
Betaalrekening 7
Bewind 11
Bewindvoerder 11
Bijzondere bijstand 9

C

Cliëntondersteuning 44, 45
Curatele 11
Curator 11

D

DigiD 6
Donor 43
Donorregister 43
DUO 25, 26, 27

E

Eigen risico 14

H

HBO 26
Huren 36, 37
Huurtoeslag 37
Huurwoning 36

I

Inboedelverzekering 22, 40
Individuele studietoeslag 28

K

Kostgeld 35

M

MBO 26
Mentor 11
Mentorschap 11

O

OV-kaart 26, 27

P

Participatiewet 31
Persoonlijke aansprakelijkheidsverzekering. 18
Premie 10, 20, 22

S

Schuldhulpverlening 12
Stemrecht 42
Studiefinanciering 26, 28
Studietoeslag 28

T

Tegemoetkoming voor scholieren 25

U

Uitvaartverzekering 20, 21
UWV 31, 32

V

Verkiezingen 42
Voogd 4

W

Wajong 32
Waskosten 39
WA-verzekering 19
Wettelijke vertegenwoordiging 11
Wlz 45
Wmo 46
WO 26
Wonen met een beperking. 38

Z

Zorgtoeslag 10
Zorgverzekering 14, 16

Colofon
Tekst:
Peter van den Broek en Femke Berends, MEE NL

Vormgeving:
Veldontwerp | Roosendaal

Productiebegeleiding en eindredactie:
Femke Berends, communicatie MEE NL

Utrecht, september 2024

We hebben veel aandacht besteed aan het maken van dit boekje.
Toch kan het zijn dat de tekst niet altijd helemaal klopt. Dit betekent dat je altijd moet navragen of de informatie goed is.

Nog vragen?

Heb je vragen over de onderwerpen in dit boekje?
Of kun je wel wat hulp gebruiken om zaken te regelen?
Vraag het aan je ouders, mentor of begeleider.
Of bel met MEE via 0900 999 88 88.
Voor dit telefoonnummer betaal je de gewone belkosten.

MEE NL

www.18jaar.info
www.mee.nl

meedoen mogelijk maken

322-24